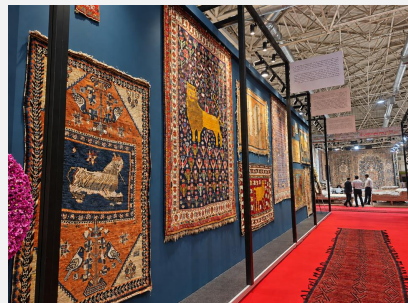

فرش ایرانی، میراثی که هنوز نفس می‌کشد

سی‌وسومین نمایشگاه فرش دستباف ایران با حضور جمعی از فعالان، تولیدکنندگان، صادرکنندگان و پیشکسوتان این حوزه در نمایشگاه بین‌المللی تهران در حال برگزاری است. این نمایشگاه که فرصتی برای عرضه آثار تولیدکنندگان و معرفی ظرفیت‌های صنعت فرش دستباف ایران به شمار می‌رود، امسال نیز میزبان فعالان این حوزه از استان‌های مختلف کشور است.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، صنعت فرش ایران با وجود قدمت تاریخی و ظرفیت قابل توجه، با چالش‌ها و موانعی نیز مواجه است. کاهش صادرات، مشکلات ارزی و گمرکی، دشواری‌های حضور در بازارهای جهانی، مسائل مربوط به تولید و بیمه بافندگان و همچنین شرایط اقتصادی و سیاسی کشور از جمله دغدغه‌هایی است که فعالان این صنعت بر آن تأکید دارند.

دولت آماده همکاری با بخش خصوصی برای رفع موانع فرش است

محمدصادق مفتاح، جانشین وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور بازرگانی، در جریان حضور در این نمایشگاه، درباره همکاری دولت با بخش خصوصی برای ارتقای جایگاه صنعت فرش اظهار کرد: مرکز ملی فرش و اتاق‌های بازرگانی یکی از مهم‌ترین نقاط اتصال دولت با بخش خصوصی هستند و فعالان این حوزه می‌توانند مسائل و پیشنهادهای خود را از طریق اتاق‌های بازرگانی یا مرکز ملی فرش ایران منتقل کنند.

مفتاح ادامه داد: دولت نیز در صورت دریافت این مسائل از مسیرهای مشخص، تلاش خواهد کرد در مواردی که امکان اقدام و رفع مشکل وجود دارد، اقدامات لازم را انجام دهد و زمینه تعامل و همکاری بیشتر میان دولت و بخش خصوصی را فراهم کند.

تشکل‌های بخش خصوصی در برگزاری نمایشگاه مسئولیت گرفتند

محمد مهدی فرشچی، رئیس مرکز ملی فرش ایران، گفت: سفرا، فرش ایران را «نماد صلح» می شناسند و خواستار افزایش روابط کشورها در این حوزه هستند. وی از حضور ۱۵۶ نماینده فرش از ۱۶ استان خبر داد و افزود: تدوین سند راهبردی فرش دستباف و تشکیل شورای عالی فرش در دستور کار قرار دارد. فرشچی درباره نقش بخش خصوصی در ارتقای صنعت فرش و برگزاری نمایشگاه امسال گفت: سی و سومین نمایشگاه فرش دستباف ایران با همت بخش خصوصی برگزار شده و مرکز ملی فرش ایران امسال برای نخستین بار بخشی از مسئولیت های اجرایی نمایشگاه را به تشکل های بخش خصوصی واگذار کرده است. وی توضیح داد: اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش ایران، اتحادیه فروشندگان فرش تهران و اتحادیه های مرتبط در استان هایی مانند قم، آذربایجان و خراسان در ستاد نمایشگاه مسئولیت هایی را بر عهده گرفتند. فرشچی ادامه داد: برای نمونه، اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش ایران مسئولیت کمیته آموزش را بر عهده گرفت و اتحادیه صنف صادرکنندگان و فروشندگان فرش قم نیز در بخش تبلیغات، بازاریابی و اطلاع رسانی نمایشگاه نقش داشت. رئیس مرکز ملی فرش ایران با اشاره به رویکرد این مرکز در قبال تشکل های بخش خصوصی گفت: در این فرآیند، به جای آنکه تشکل ها صرفاً عضو کمیته ها باشند، مسئولیت هایی به آنها واگذار شد تا خودشان در اجرای امور نقش مستقیم داشته باشند. در مقابل، مقرر شد هر مانع یا مشکلی که در جریان اجرای این مسئولیت ها ایجاد می شود، به مرکز ملی فرش منتقل شود تا برای رفع آن اقدام شود. وی با قدرانی از فعالان بخش خصوصی افزود: باید از فعالان بخش خصوصی که در شرایط دشوار اقتصادی برای برگزاری این نمایشگاه حضور پیدا کردند تشکر کرد. حدود ۱۴۳ غرفه دار در این نمایشگاه حضور دارند و این مشارکت را می توان اقدامی مهم و ارزشمند در شرایط فعلی اقتصادی کشور دانست. فرشچی تأکید کرد: فعالان بخش خصوصی حاضر در نمایشگاه را می توان سرداران جبهه اقتصادی دانست که با وجود شرایط دشوار، همچنان برای حفظ و توسعه صنعت فرش ایران تلاش می کنند.

فرش ایران باید دوباره جایگاه خود را در بازارهای جهانی به دست آورد

محمدصادق مفتاح، جانشین وزیر صمت در امور بازرگانی نیز از پیگیری تسهیل صادرات و رفع موانع گمرکی خبر داد و گفت: ورود موقت مواد اولیه ای مانند پشم و ابریشم برای تولید فرش صادراتی در دست بررسی است؛ اقدامی که می تواند هزینه تولید و صادرات را کاهش دهد.

علانور توکلی، رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش دستباف ایران نیز با اشاره به کاهش سهم ایران از بازار جهانی اظهار کرد: صادرکنندگان با مشکلاتی همچون انتقال پول، حمل و نقل، بیمه، مقررات صادراتی و بی ثباتی تصمیمات مواجه اند. وی تأکید کرد: «فرش ایران باید دوباره سهم شایسته خود را از بازارهای جهانی پس بگیرد» و تحقق این هدف نیازمند ثبات اقتصادی، اصلاح مقررات، بازاریابی مدرن و همکاری دولت و بخش خصوصی است. فتح الله توسلی، سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس نیز گفت: صادرات فرش ایران که در سال های اوج به حدود ۲.۵ تا ۳ میلیارد دلار می رسید، اکنون به حدود ۲۰ تا ۳۰ میلیون دلار کاهش یافته است. وی بر رفع موانع داخلی و حمایت نظام بانکی، دولت و بخش خصوصی از این صنعت تأکید کرد.

نگاهی به دغدغه های فعالان فرش آذربایجان شرقی

در کنار مسئولان و متولیان دولتی، فعالان فرش از استان های مختلف نیز در این نمایشگاه حضور دارند. آذربایجان شرقی و به ویژه تبریز به عنوان یکی از قطب های قدیمی فرش دستباف ایران، حضور قابل توجهی در این رویداد دارد. در ادامه، برخی از فعالان و پیشکسوتان فرش استان در گفتگو با خبرنگار روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز از وضعیت تولید، صادرات و مهم ترین مشکلات پیش روی این صنعت سخن می گویند.

کاهش صادرات فرش، نتیجه تصمیمات نادرست و انباشت مشکلات است

یعقوب فرشکاران، رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش دستباف آذربایجان شرقی، با اشاره به سابقه طولانی حضور خود در نمایشگاه بین المللی فرش اظهار کرد: ۳۳ سال است که در نمایشگاه بین المللی فرش حضور دارم. امسال نیز فضای نمایشگاهی نسبت به دوره های گذشته افزایش یافته و به حدود ۱۰ هزار مترمربع رسیده است. فعالان فرش از نقاط مختلف کشور در این نمایشگاه حضور دارند.

وی افزود: بخش قابل توجهی از فعالان فرش تبریز نیز در این دوره حضور دارند و تلاش شده است تولیدکنندگان و صادرکنندگان استان در سالن های مناسب نمایشگاه جانمایی شوند.

فرشکاران درباره فعالیت حرفه ای خود گفت: در تبریز به تولید فرش های نفیس مشغول هستم و از سال ۱۳۶۳ در زمینه تولید، خرید و فروش فرش فعالیت می کنم. فعالیت من در این حوزه ریشه خانوادگی دارد و پدر و پدربرگم نیز در زمینه فروش فرش فعال بودند. حدود دو سال است که مسئولیت اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش آذربایجان شرقی را بر عهده دارم.

وی با اشاره به فعالیت های این اتحادیه گفت: در کنار مسائل مربوط به نمایشگاه، جلساتی درباره اقتصاد دیجیتال، آثار مشروطه بر فرش ایران، وضعیت صادرات و بررسی موانع پیش روی این صنعت برگزار کرده ایم. یکی از پرسش های اصلی ما این است که چرا صادرات فرش ایران تا این اندازه کاهش یافته است.

فرشکاران افزود: طی چند دهه گذشته تصمیمات و قوانین مختلفی در حوزه فرش اتخاذ شده که برخی از آنها به ضرر تولید و صادرات تمام شده است. در همین مدت، کشورهای رقیب نیز فعالیت خود را توسعه داده اند و توانسته اند بخشی از بازار جهانی فرش را در اختیار بگیرند.

وی اظهار کرد: امیدواریم با مدیریت جدید مرکز ملی فرش ایران، حرکت تازه ای برای توسعه صادرات شکل بگیرد. اگر صادرات فرش رونق پیدا کند، تولید نیز پایدار خواهد شد و بافندگان انگیزه بیشتری برای ادامه فعالیت خواهند داشت.

فرشکاران با اشاره به وضعیت معیشتی بافندگان گفت: حمایت از بافندگان اهمیت زیادی دارد. اگر تولید فرش کاهش پیدا کند، بخشی از نیروی انسانی این حوزه به سمت مشاغل دیگر سوق پیدا می کند. مسئله بیمه بافندگان نیز سال هاست یکی از مشکلات جدی این صنعت است و باید برای آن راهکار مناسبی پیدا شود.

وی با تأکید بر ظرفیت فرش به عنوان یک منبع درآمد غیرنفتی گفت: در شرایطی که صادرات نفت با محدودیت هایی مواجه است، فرش می تواند یکی از ظرفیت های مهم صادرات غیرنفتی کشور باشد. با این حال، تصمیمات نادرست در سال های گذشته موجب شده صادرات فرش از دو میلیارد دلار به حدود ۳۰ میلیون دلار برسد.

رونق بازار فرش به ثبات و امنیت اقتصادی وابسته است

مسعود انوری، از فعالان فرش استان آذربایجان شرقی و نائب رئیس اول اتحادیه صادرکنندگان فرش استان آذربایجان شرقی، درباره مهم ترین موانع پیش روی فعالان این حوزه اظهار کرد: از حدود سال ۱۳۸۰ در زمینه فرش دستباف و به ویژه تولید فرش فعالیت می کنم و امسال سومین سالی است که در نمایشگاه فرش حضور دارم.

وی افزود: یکی از چالش های اصلی در شرایط فعلی، وضعیت عمومی کشور است. صنعت فرش نیز مانند بسیاری از فعالیت های اقتصادی به ثبات و امنیت نیاز دارد و تا زمانی که شرایط اقتصادی و اجتماعی به وضعیت مطلوب نرسد، مشکلات این حوزه ادامه خواهد داشت.

انوری با اشاره به ماهیت کالای فرش گفت: خرید فرش های نفیس و گران قیمت معمولاً زمانی انجام می شود که مردم از ثبات اقتصادی و امنیت خاطر برخوردار باشند. در شرایطی که مردم نسبت به آینده اقتصادی خود نگرانی دارند، طبیعی است که فرش ۱۰ میلیاردی یا ۲۰ میلیاردی خریداری نکنند.

وی درباره وضعیت نمایشگاه امسال نیز گفت: با توجه به شرایط روز نخست، میزان مشارکت فعالان نسبت به سال گذشته مناسب به نظر می رسد و امیدواریم این حضور گسترده در نهایت به نتیجه مطلوب برای تولیدکنندگان و فروشندگان منجر شود.

علاقه و پشتکار، رمز ماندگاری در هنر طراحی فرش است

هدایت الله سالاری، پیشکسوت طراحی فرش آذربایجان شرقی که در جریان این نمایشگاه مورد تجلیل قرار گرفت، درباره سابقه فعالیت خود در این حوزه اظهار کرد: حدود ۵۰ سال است که در زمینه طراحی فرش فعالیت می‌کنم. حدود ۱۰ سال نزد استاد قره باغی به فراگیری این هنر پرداختم و در سال ۱۳۸۶ نیز در مسابقه ای که سازمان صنایع فرش ایران برگزار کرد، مقام نخست را به دست آوردم. از سال ۱۳۸۰ به بعد در دانشگاه هنرهای اسلامی به تدریس طراحی فرش پرداختم و در چند دوره نیز در دانشگاه پیام نور تدریس کردم. سالاری ادامه داد: تلاش من همواره بر حفظ اصالت فرش در کنار نوآوری و زیبایی در طراحی بوده است. در طول سال های فعالیت، زمان زیادی را صرف طراحی می‌کردم و گاهی تا ۲۰ ساعت در روز به کار مشغول بودم.

این پیشکسوت طراحی فرش درباره انگیزه خود برای ادامه این مسیر گفت: علاقه شدید به هنر مهم ترین عامل فعالیت من در این حوزه بوده است. این علاقه را تا حد زیادی مدیون مادرم هستم که خود هنرمند و گلدوزی ماهر بود. آثار او هنوز در خانواده نگهداری می‌شود و هر بار که آنها را می‌بینم، تأثیر عمیق هنر او بر زندگی و مسیر حرفه ای خودم را احساس می‌کنم.

وی تأکید کرد: برای موفقیت در طراحی فرش، علاقه و پشتکار اهمیت بسیار زیادی دارد. من از دوران کودکی به نقاشی و طراحی علاقه داشتم و حتی در زمان کلاس درس نیز گاهی تصویر معلم خود را طراحی می‌کردم. همین علاقه از کودکی زمینه ورود و ماندگاری من در این هنر را فراهم کرد.

شرایط سیاسی بر آرامش فعالان و بازدیدکنندگان نمایشگاه اثر گذاشته است

ناصر سطوتی، معاون اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش آذربایجان شرقی، درباره وضعیت نمایشگاه امسال اظهار کرد: نمایشگاه امسال نسبت به دوره قبل از انرژی و مشارکت بیشتری برخوردار است، اما متأسفانه شرایط سیاسی کشور بر میزان آرامش شرکت کنندگان و بازدیدکنندگان تأثیر گذاشته است.

وی افزود: فعالان اقتصادی برای حضور در یک نمایشگاه و انجام معاملات به آرامش و اطمینان نیاز دارند و شرایط فعلی باعث شده بخشی از این آرامش لازم وجود نداشته باشد. سطوتی همچنین به برخی مشکلات اجرایی نمایشگاه اشاره کرد و گفت: از نظر نظم و مسائل حفاظتی نیز مشکلاتی وجود دارد. در دوره های گذشته، خروج حتی یک قطعه فرش کوچک از سالن بدون مجوز امکان پذیر نبود، اما اکنون در برخی بخش ها نظارت و کنترل کافی وجود ندارد.

وی ادامه داد: در شرایط فعلی که حفاظت کافی در نمایشگاه وجود ندارد، ممکن است فردی که درگیر فعالیت خود در غرفه است، متوجه خروج یک فرش از محل نشود و این موضوع می‌تواند برای فعالان حاضر در نمایشگاه نگرانی ایجاد کند. انتظار می‌رود برای دوره های بعدی، سازوکار دقیق تری برای حفاظت و کنترل خروج کالا از سالن ها در نظر گرفته شود.

فرش ایران میان ظرفیت های بزرگ و موانع انباشته

آنچه از صحبت های مسئولان و فعالان صنعت فرش در سی وسومین نمایشگاه فرش دستباف ایران به دست می‌آید، تصویری دوگانه از وضعیت این صنعت است. از یک سو، حضور گسترده تولیدکنندگان، صادرکنندگان و پیشکسوتان و افزایش فضای نمایشگاهی نشان می‌دهد که همچنان انگیزه و ظرفیت قابل توجهی در میان فعالان این حوزه وجود دارد. از سوی دیگر، مشکلات صادرات، مقررات ارزی و گمرکی، بیمه بافندگان، شرایط اقتصادی، کاهش قدرت خرید، مسائل مربوط به حضور در بازارهای جهانی و حتی مشکلات اجرایی نمایشگاه از جمله دغدغه هایی است که فعالان بر آنها تأکید دارند.

این گزارش می‌افزاید، همزمان با سی وسومین نمایشگاه فرش دستباف ایران، از هدایت الله سالاری از آذربایجان شرقی در حوزه طراحی، سیدجلال نصری از استان تهران در حوزه تجارت، معصومه نکوهی از خراسان رضوی در حوزه بافندگی، محمدحسن وحید از همدان در حوزه رفوگری، اسماعیل فرهادیان از تهران، محمد بیدگلی از تهران در حوزه رنگرزی و احمد زاهد از قم در حوزه تولید، تجلیل و قدردانی شد.

